

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

STEV. 9

SEPTEMBER 1974

LETNIK XII.

ČLANI SINDIKATA MORAJO VEDNO IN DOSLEDNO IZVRŠEVATI SKLEPE

Uresničujmo Statutarni dogovor na osnovi temeljnih socialističnih načel!

V zadnjem času je najbolj prisotna javna razprava o novih oblikah organiziranosti in delovanja sindikatov, o čemer smo delno poročali že v prejšnji številki ALUMINIJA.

Tako smo se na kratko seznanili s predlogom Statutarnega dogovora o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije, katerega bi resnično morali predelati sleherni član delovne skupnosti — član sindikata, saj ga je treba uresničiti v smislu temeljnih načel: razrednost, neposrednost, demokracija, odgovornost, načrtnost, korektnost in javnost delovanja.

Sindikati in Zveza sindikatov kot organizirana akcija delavcev usmerjajo svoje delovanje na vsa področja življenjskih in delovnih odnosov, zato ne sme prav nič mimo sindikata, kar je pomembno za delavce v združenem delu.

O omenjenem Statutarnem dogovoru je razpravljalo tudi predsedstvo tovarniškega zbora sindikata naše tovarne

in menilo, da je ne le v javni razpravi, ki je bila po sindikalnih skupinah in v osnovnih organizacijah sindikata v temeljnih organizacijah združenega dela, kjer je bil obravnavan skupaj z izvršilnimi odbori, sekretarji ZK, predsedniki aktivov mladih delavcev, direktorji, vodji proizvodnje in obratov ter člani ZK, ki delujejo v sindikatih, ampak je potrebno tudi vnaprej temeljito obdelati omenjeni Statutarni dogovor, saj prav iz njega veje vsa bodoča aktivnost in nova dejavnost sindikalnih organizacij.

Člani predsedstva so menili, da so za vse take akcije najbolj primerne in tudi najbolj uspešne sindikalne skupine, ki pa, žal, povsod še niso zaživele, kot bi morale. To pa bo prav za novo organiziranost in dejavnost sindikatov

še kako potrebno urediti, saj bi naj sindikalne ali takoimeno delovne skupine bile osnovne nosilke vsega novega v sindikalnem delovanju, predvsem v prihodnje, ko bodo nove izvršilne odbore predstavljali prav delegati iz sindikalnih skupin.

Ker se zopet po končanih letnih dopustih ponovno vrstijo seje predsedstva tovarniškega zbora sindikata TGA, bo morda prav, da se najprej v bolj konkretni obliki seznanimo z nekaterimi najpomemb-

nejšimi razpravami in tudi s sprejetimi sklepi.

Največ pozornosti je vse-kakor bilo posvečene sprejemanju statuta TOZD, ki bo do zanesljivo v tem času že sprejeti, vendar je v predsedstvu prevladovalo mnenje, da morajo vse komisije v TOZD temeljito obdelati morebitne predloge in pripombe k osnutku statuta in bo šele nato posredovani na zbor delavcev. Pred tem se bodo sestali delavski sveti TOZD in se seznanili z morebitnimi popravki, nato pa bodo razpisali zbor-

re delavcev, na katerih bodo delavci sprejeli svojo notranjo ustavo, ki pomeni za bodoče samoupravljanje notranji zakon, katerega se bo potrebno dosledno držati.

Pomembna novost je tudi to, da je v osnutku novega statuta dan poseben poudarek prav delovanju sindikata in ostalih družbeno-političnih organizacij in bo tako brez dvoma nastopilo novo obdobje za delovanje sindikata v novih oblikah, v novi organiziranosti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Obveščanje v delegatskem sistemu

(Izvleček iz Priročnika zvezek 1 — Delegat v samoupravni družbi)

Temeljni smisel delegatskega sistema je, da delovni človek neposredno odloča o vseh bistvenih vprašanjih družbene re-

produkcije. Delovni človek na svojem delovnem mestu in občan v krajevni skupnosti razpravlja o ključnih vprašanjih družbenega razvoja in sprejemata stališča ter odločitve o njih.

Bistveni del samoupravnega odločanja je prav obveščanje in obveščenost. Delovni človek — občan mora razpolagati z informacijami o svojem položaju v temeljni organizaciji združenega dela in o njenem gospodarjenju, o krajevni skupnosti ter o njenem položaju, o glavnih razmerjih delitve dohodka in o vprašanjih, ki so v razpravi, o že izraženih splošnih in posebnih interesih na določenem področju in o stališčih drugih. Le tako se bo lahko vključil v proces samoupravnega odločanja.

Obveščanje in obveščenost sta pomembna elementa za celoten proces samoupravljanja, ne le za delegatska razmerja. Delegatstvo pa vključuje tudi vnaša v komuniciranje več novih zahtev in elementov, Delegatski sistem tudi zaostruje zahtevo po kvalitetnih, resničnih, sprotnih in celovitih informacijah.

Pred vse nosilce procesa obveščanja so tako postavljene odgovorne naloge, ki jih bodo lahko opravljali le, če bodo ustrezno usposobljeni. Temelj-

na samoupravna skupnost (TOZD) je osnovna celica, v kateri se uresničuje družbeno-ekonomski položaj delovnih ljudi. Ustrezna organiziranost temeljne samoupravne skupnosti je gotovo pomemben pogoj za realizacijo v ustavi zapisanih družbenih odnosov. Bistveni del organizacije pa predstavlja komuniciranje, medsebojno informiranje. Komuni-cijski krog temeljne samoupravne skupnosti mora biti odprt, tako da je vsakemu članu temeljne samoupravne skupnosti dejansko omogočena vključitev v pretok informacij. Vsakdo ima pravico in dolžnost sporočiti, dopolniti ali sprejeti informacijo. Dana mora biti možnost direktnega komuniciranja med vsemi — ne glede na položaj in vlogo v samoupravni organizaciji.

V samoupravnem delegatskem sistemu lahko govorimo samo o dvosmernem toku informacij: od tistega, ki oddaja informacijo, do tistega, ki sprejema informacijo in obratno. Dvosmerno komuniciranje torej vpliva na kvaliteto vsebine informacij in je posebno pomembno takrat, ko gre za sporočilo o zapletenih družbenih vprašanjih in problemih.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Nakladanje anodne mase za izvoz

Kako smo poslovali?

Iz tabel I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu avgustu 1974 in v času od I do VIII. 1974.

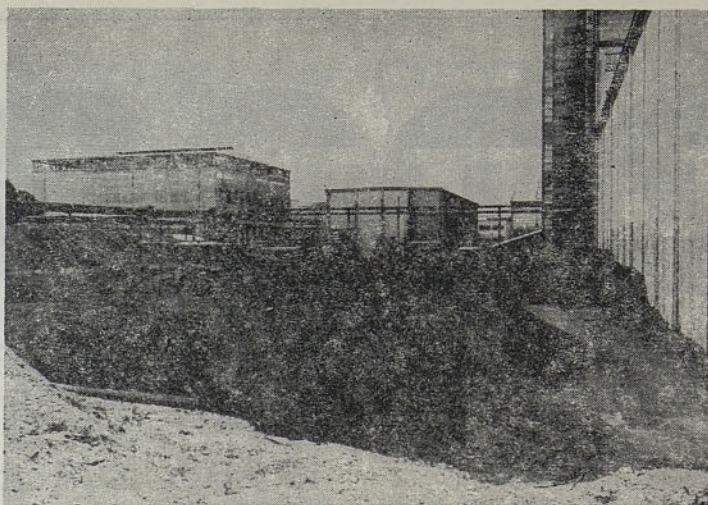
Indeks 1974/1973 prikazuje odnos dosežene proizvodnje nasproti enakemu obdobju lanskega leta.

I. Dinamika proizvodnje — indeksi fizičnega obsega

Obrat — mesec	Plan	D o s e ž e n o		
		v mesecu	kumulat.	1974/73
A. GLINICA				
1. Izlruženo:				
— julij	100	76	95	97
— avgust	100	97	95	98
2. Kalcinirano:				
— julij	100	86	103	108
— avgust	100	91	101	104
B. ALUMINIJ				
3. Elektroliza A:				
— julij	100	106	106	77
— avgust	100	107	106	81
4. Elektroliza B:				
— julij	100	101	102	102
— avgust	100	107	103	102
5. Elektroliza B 12-P:				
— julij	100	109	107	92
— avgust	100	96	106	92
6. Elektroliza B 12-S:				
— julij	100	53	84	83
— avgust	100	83	84	83
7. Livarna:				
— julij	100	105	101	90
— avgust	100	103	101	92
8. Anodna masa:				
— julij	100	95	97	169
— avgust	100	101	97	163

II. Prikaz porabljenih surovin na enoto proizvoda — VIII/1974.

Na 1 tono proizvoda	Plan	I n d e k s	
		avgust	I-VII/1974
1. Al hidrat — Al₂O₃:			
— boksit	100	108	103
— NaOH	100	210	115
— para	100	124	112
2. Aluminij:			
Hala A:			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	92	100
— kriolit	100	127	103
— alum. fluorid	100	93	88
— el. energ. — kemija	100	94	95
Hala B:			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	107	104
— kriolit	100	173	110
— alum. fluorid	100	88	83
— el. energ. — kemija	100	98	101
Hala B 12-P:			
— glinica	100	100	100
— anodni bloki	100	100	105
— kriolit	100	110	93
— alum. fluorid	100	108	65
— el. energ. — kemija	100	102	98
Hala B 12-S:			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	101	98
— kriolit	100	157	100
— alum. fluorid	100	75	83
— el. energ. — kemija	100	99	105
3. Anodna masa			
Za izvoz:			
— petrol koks	100	99	101
— katranska smola	100	101	99
Za domačo uporabo:			
— petrol koks	100	100	101
— katranska smola	100	100	98
— el. energija	100	88	94

Odprto skladišče petrol koksa

NEZGODE

AVGUST 1974

Avgusta se je poškodovalo 17 delavcev.

Prikaz ponesrečencev po TOZD in skupnostih skupnih služb:

	Pri delu	Na poti	Skupaj
TOZD GLINICA	2	—	2
TOZD ALUMINIJ	7	—	7
TOZD VZDRŽEVANJE	4	2	6
SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB	1	1	2
SKUPAJ	14	3	17

Število nezgod po virih:
 delovna naprava in priprava vroča al. masa in glinica, tekoči kriolit
 železna konstrukcija
 prometna pota
 prometna sredstva
 ročno orodje
 stopnice
 steklo

Število nezgod po vzrokih:
 subjektivni faktor
 neurejeno cestišče
 neurejen dostop na delovno mesto
 po delavcu — nepravilen način dela
 nenaden izbruh elektrolita

4
3
3
2
2
1
1
8
4
2
2
1

Avgusta so se poškodovali naslednji delavci:

TOZD ALUMINIJ:

- Franc Leskovar, mat. št. 705, iz elektrolize A, je 2. avgusta z miag vozilom zapeljal na briket anodne mase, pri tem ga je zaneslo h stojalu za kline. Lažje si je poškodoval kazalec desne roke.
- Francu Kajzersbergerju, mat. št. 4116, iz elektrolize B, je 5. avgusta pri spenjanju na anodni del peči spodrsnilo in je z roko zadel po anodni masi. Ob tej priložnosti je na podlahtnici desne roke utrpel lažje opekline.
- Stanko Kovačič, mat. št. 1531, iz livarne, je 15. avgusta pri delu na dvigalu z glavo zadel ob razbito okensko steklo kabine in utrpel na čelu manjšo poškodbo.
- Anton Lebar, mat. št. 4190, iz elektrolize A, se je 16. avgusta pri naravnjanju gumijaste cevi s stisnjenim zrakom lažje poškodoval čelo.
- Franc Nadelzberger, mat. št. 1557, iz elektrolize A, je 25. avgusta pri nameščanju zagozde na jermenico prebijalca dobil nogo ob kolo; lažje si je poškodoval prst desne noge.
- Stanka Bedenika, mat. št. 1129, iz elektrolize A, je 26. avgusta pri ugašanju a. efekta z lesenim drogom zadela vroča glinica in mu na nartnem delu leve noge prizadela lažje opekline.
- Franca Plohla, mat. št. 3015, iz elektrolize A, je 27. avgusta pri vstavljanju klina v anodo — po izbruhu elektrolita iz katodnega dela peči — zadel elektrolit in mu na nogah povzročil lažje opekline.

TOZD VZDRŽEVANJE

- Franc Koren, mat. št. 1338, iz strojnega vzdrževanja, je 5. avgusta na poti v službo z mopedom padel po makadamski cesti in se lažje poškodoval.
- Leopold Krošl, mat. št. 4156, iz gradbenega vzdrževanja, se je 5. avgusta pri popravilu železniškega tira s krampom zadel po desni roki in si lažje poškodoval prste.
- Ivan Fideršek, mat. št. 3447, iz strojnega vzdrževanja, si je 8. avgusta na poti iz službe domov pri padcu s kolesom lažje poškodoval prst leve roke.
- Franc Turk, mat. št. 870, iz strojnega vzdrževanja, si je 10. avgusta pri nameščanju delilne glave na rezkalnem stroju lažje poškodoval palec desne roke.
- Vinko Holc, mat. št. 1841, iz strojnega vzdrževanja, je 22. avgusta pri popravilu mešala na dekantatorju padel s podesta in si lažje poškodoval levo stran oprsja.

TOZD GLINICA

- Janezu Mohorku, mat. št. 500, iz glinice — rdeči del, je 6. avgusta pri nameščanju mreže na veliki jermenici spodrsnilo in je pri padcu utrpel lažje poškodbe na levi strani oprsja.
- Stanko Seidl, mat. št. 1002, iz glinice — beli del, se je 11. avgusta pri vzpenjanju po stopnicah spotaknil in si pri padcu lažje poškodoval levo nogo pod kolenom.

SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

- Janez Kirbiš, mat. št. 2811, iz splošne službe, je 13. avgusta pri hoji padel po spolzkih tleh in si lažje poškodoval prsni koš.
- Štefan Kadliček, mat. št. 2830, iz finančne službe, je 30. avgusta pri sestopu z vlaka padel in si lažje poškodoval nogo.

Prvi koraki na poti k tesnejšemu sodelovanju in združitvi

V sredo, 11. septembra so se v IMPOL sestali delavci obeh podjetij, ki delajo za časopisa, in razpravljali o možnosti za združitev časopisov Aluminij in Metalurg v enoten časopis združenega podjetja. Delavski svet združenega podjetja je namreč na eni od svojih sej naročil vodjem kadrovskih sektorjev obeh podjetij, naj skupaj s svojimi sodelavci, ki se ukvarjajo z informiranjem, ugotovijo, kakšne so možnosti za združitve obeh glasil.

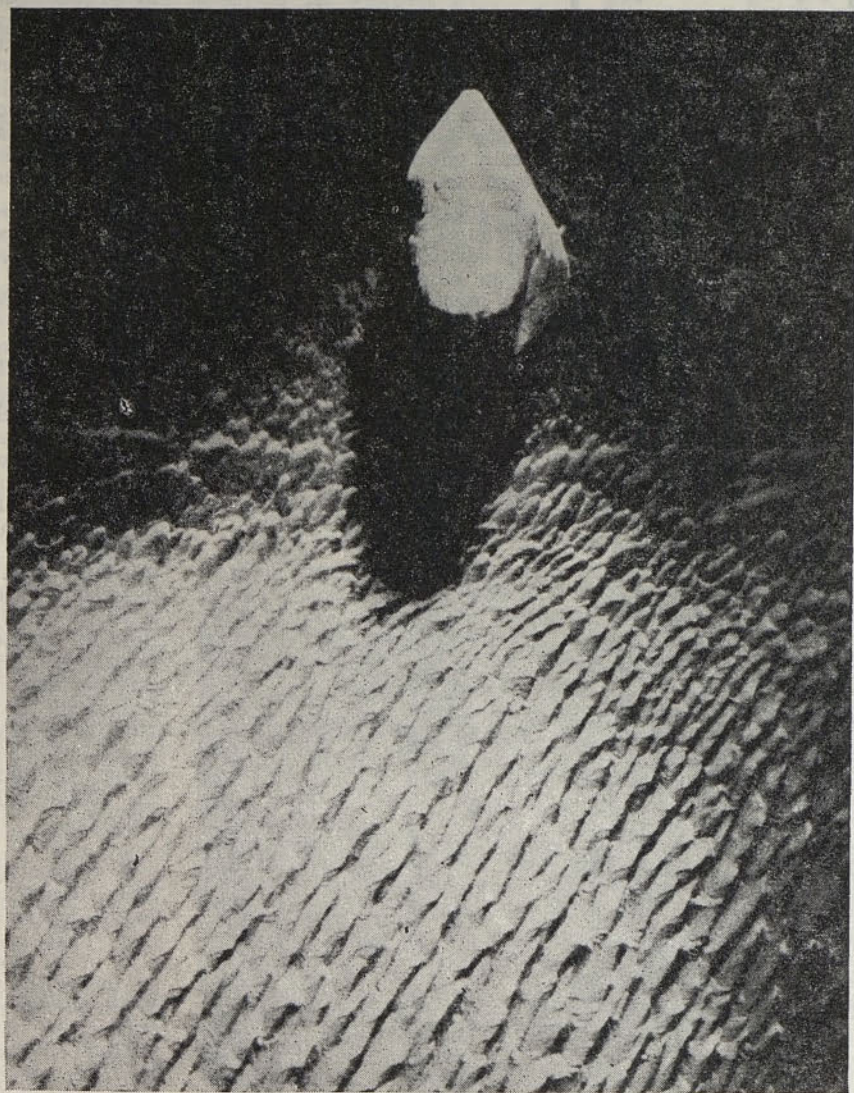
Na sestanku so sodelovali: direktorja kadrovskih sektorjev, urednika glasil in predsednika izdajateljskega sveta oziroma odbora za obveščanje.

Skupno je bilo ugotovljeno, da trenutno še niso pogoji za združitev, je pa možno tesnejše sodelovanje obeh uredništev in izmenjava informacij. Informacije, ki so zanimive za oba kolektiva, bosta prinašala oba lista sproti in ne šele kot izvlečke po izidu enega ali drugega glasila. Kadrovske službe bodo na obeh straneh delale na tem, da bo do združitve prišlo. Predvideno je, da bo predhodno rešeno kadrovsko vprašanje v obeh podjetjih in urejeno informiranje kot celota, ne le časopis, ki je samo ena oblika tega informiranja.

Podan je bil predlog, da bi po združitvi obeh glasil v eno, ki naj bi izhajalo mesečno, vsak kolektiv izdajal tedensko ali še pogostejše kratke informacije o vseh važnejših dogodkih v kolektivu — tudi o bodočih (informiranje pred odločitvami) — da bi lahko resnično vsi izrazili svoje mnenje in tako vplivali na najustreznejše odločitve.

Tisk takega informatorja (ime bi še morali določiti) bi lahko vredili v TGA za oba kolektiva, ker je tu že primeren stroj z zmogljivostjo nad 3.000 strani na uro; usposobiti bi bilo potrebno le primeren kader, kar pa ni poseben problem.

V prehodnem obdobju do dokončne združitve se bodo na straneh Aluminija pojavljale vesti iz IMPOL, ki bodo zanimive tudi za nas. Že v oktobrski številki bomo objavili fotoreportažo, ki bo v sliki vsaj delno prikazala naše partnerje in sosedje.

Uresničujmo Statutarni dogovor

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vse to pa, razumljivo, pomeni, da bodo morali vsi člani sindikata vedno in dosledno izvrševati sprejete sklepe, ki pa morajo biti predhodno tudi plod njihovega aktivnega sodelovanja pri reševanju vseh vprašanj samoupravljanja, kateremu je potrebno dati poseben pomen. Še vedno je namreč opaziti, da se prepočasno prilagajamo novim načinom samoupravnih odnosov in da je vsekakor mnogo premalo, da je nekaj le napisanega, če to pozneje tudi dosledno ne uresničujemo.

Člani predsedstva so poudarili, da sindikalna organizacija mora imeti pomembnejšo vlogo in da se mora bolj aktivno vključevati v reševanje notranje problematike, toda le z resnično aktivnim poseganjem in s pomočjo članstva. Dokončno je treba sprevetiti, da ima sindikat mnogo pomembnejšo vlogo in odgovornost, kot pa si to danes nekateri še vedno predstavljajo.

Na zadnjih sejah je naša sindikalna organizacija posvetila mnogo pozornosti tudi izgradnji in finansiranju turističnorekreacijskega centra v Ptuj in rekreacijskega športnega centra v Kidričevem, o čemer so naši člani delovne skupnosti še kako dobro seznanjeni. Sklep predsedstva TZS in obenem priporočilo za razprave na DS TOZD je, da je potrebno določiti sredstva za izgradnjo TRC v Ptuj, toda sočasno moramo pod enakimi pogoji vračanja in odplačevanja kredita nadaljevati z II. fazo gradnje rekreacijskega športnega centra v Kidričevem.

Brez dvoma je potrebno take akcije podjetja, toda kot smo že omenili, pod enakimi pogoji za obe strani in predvsem ob čistih in poštenih računih.

Našim samoupravnim organom in vsem članom kolektiva morajo biti konkretno znane dokumentacije za take gradnje, njih koristi in še marsikaj, kar še predvsem velja za izgradnjo TRC v Ptuj, o katerem je že bilo mnogo nejasnosti in nepotrebne polemike, predvsem zato, ker javnost ni bila sproti obveščena o vseh dogodkih.

Dolžni pa smo, da pomagamo zgraditi tak TRC kot rekreacijski center za delavce, saj tudi v Ptuj živi precej naših sodelavcev.

Na zadnji seji v preteklem mesecu je bilo mnogo razpravljanja tudi o vlogi OO RK — sekcije za krvodajalstvo, ki je zaprosilo TZS, da ji pomaga pri realizaciji tridnevnega izleta krvodajalcev v Crikvenico v naš počitniški dom, ker si tega sami ne morejo privoščiti, si pa vsekakor zaslužijo za svoje humane akcije.

Kot nam je bilo povedano, je v naši delovni skupnosti nad 220 aktivnih krvodajalcev, ki imajo na leto tudi nad 400 odvzemov krvi; to pa ni mala stvar, saj se menda celo lahko ponašamo kot najaktivnejši med delovnimi organizacijami.

Za tridnevni izlet se je prijavilo 82 krvodajalcev (morda bi jih šlo še več, če bi bilo možno), ki bodo tri dni v počitniškem domu v Crikvenici. Skupni stroški znašajo 2.385.000 S dinarjev, od katerih so sami prispevali 820 tisoč S dinarjev, medtem ko so za razliko 1.068.000 S dinarjev zaprosili TZS TGA.

V razpravi so se vsi člani predsedstva in ostali, ki so bili prisotni, popolnoma strinjali, da jim naj sindikalna organizacija pomaga in jim prispeva zaprosena sredstva, da bi izvedli ta izlet (medtem je seveda že končan), saj prav sindikalna organizacija TGA povsem podpira take izlete za aktivne krvodajalce in se jim s tem vsaj delno odoljuje za njihova humana dejanja; želja pa je, da bi se vrste aktivnih krvodajalcev v naši delovni skupnosti še povečale.

Tako je torej sindikalna organizacija v tovarni soglasno sklenila, da jim pomaga in tako povsem uresniči svojo zamisel o podpori takim akcijam.

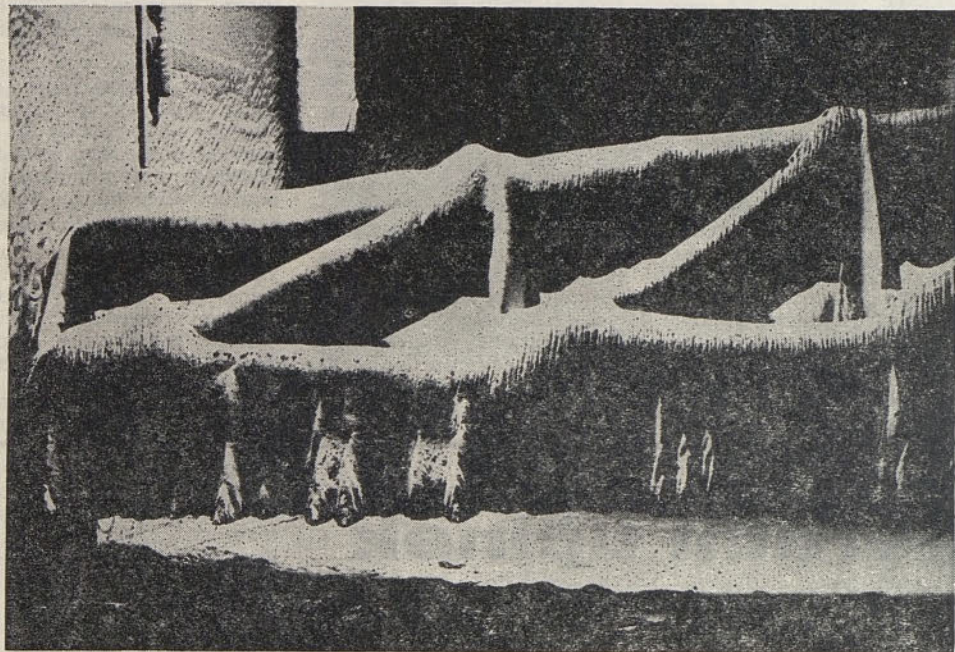
Ko že govorimo o novi sindikalni organiziranosti, kot sem omenil uvodoma, bi želel ob koncu poudariti le še to: vsi izvršilni odbori osnovnih organizacij v TOZD naj že sedaj skupno s poverjeniki sindikalnih skupin in ob sodelovanju vseh članov mislijo na nove oblike delovanja v letu 1975-76, ko bomo imeli delegatski sistem tudi v sindikatih. Že sedaj je potrebno razmišljati o ljudeh, ki so v sindikatih tudi pripravljeni delovati, in nikakor v bodoče ne dovoljevati, da se ponekod pojavljajo tudi v višjih forumih ljudje, ki vsa minula leta niso poznali sindikata, niti niso v njem aktivno sodelovali, pa se kar naenkrat znajdejo (po čigavi zaslugi le!) v višjih forumih sindikatov.

Pri tem moramo biti še kako pozorni in budni; v bodočih sindikalnih in političnih šolah moramo vzgojiti mlade moči, predvsem iz vrst mladih delavcev; njihov aktiv bi naj bil resnično rezervuar, iz katerega bomo črpali bodoči sindikalni kader, ki bo sposoben dosledno opravljati svoje dolžnosti in izvrševati sklepe članov tudi v praksi.

V prihodnjih številkah bomo brez dvoma še spregovorili o novi sindikalni organiziranosti in o tem, kako se nanjo pripravljamo, kaj več, pa tudi bolj konkretno o delu predsedstva in osnovnih organizacij sindikata v TOZD; ti bi morali biti bolj aktivni in odločni v svojih zahtevah po reševanju mnogih notranjih problemov, saj smo vsi skupaj odgovorni za uspehe in tudi za morebitne neuspehe v našem družbenopolitičnem življenju, prav tako, kot za opravljeno delo na delovnih mestih.

Prav zato naj nas resnično vodi dejstvo, da moramo izvrševati vse sprejete sklepe in stališča, ki so v interesu kolektivov naše tovarne in širše družbenopolitične skupnosti!

F. Meško

Obveščanje v delegatskem sistemu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za reševanje družbenih vprašanj na samoupravni način in po delegatski poti pa je ravno bistveno to, da je odločitev sprejeta potem, ko je bila v razpravi v vseh fazah sprejemanja in ko dejansko pomeni dogovor vseh delovnih ljudi. Tako moramo zagotoviti komuniciranje v fazah:

- pojave določenega interesa, nastanka in oblikovanja potrebe po odločitvi;
- opredelitev vsebinske odločitve (predloga), vzrokov zanj in posledic, če bo ali če ne bo uresničena;
- opredelitev različnih možnih alternativ s posledicami;
- ovrednotenja alternativ;
- izbora odločitve;
- uresničevanja odločitve, kontrola, vzvratni učinek odločitve;
- ocene ustreznosti in učinkovitosti odločitve;
- morebitne korekcije (popravki) odločitve.

V vsaki fazi je potrebno skleniti krog dvosmernega komuniciranja med predlagateljem predloga in vsemi tistimi, ki so zainteresirani za vprašanje, ki je vsebina predloga ali odločitve (skica spodaj).

Pomembno je, da zbrane reakcije na informacijo, predlog ali odločitev ustrezno in objektivno ovrednotimo.

V dvosmernem komuniciranju v samoupravnih procesih in delegatskih odnosih so dajalci informacij, pobud in predlogov vsi subjekti samoupravnih odnosov: delovni ljudje, samoupravni organi, poslovodni izvršilni organi, delegacije in delegati. Za delegatski odnos je posebej pomembna zveza med člani temeljne samoupravne skupnosti in njihovo delegacijo.

Poleg organizacije informiranja je prav tako pomembna, če ne še bolj, vsebina samoupravnega komunikacijskega sistema. Tudi z dobro organiziranimi samoupravnimi informacijskimi sistemi si ne moremo pomagati, če vsebina in oblika informacij, ki potujejo v sistemih, nista ustrezni.

Delovni ljudje in občani — člani temeljne samoupravne skupnosti morajo najprej razpolagati z vsemi informacijami, ki jim dajejo možnost za vključitev v samoupravno aktivnost. Ob vsaki konkretni odločitvi pa je potrebno seveda zagotoviti informacije o konkretnem vprašanju.

a) Delovni človek mora v prvi vrsti razpolagati s podatki o stanju na nekem konkretnem področju. Gre za osnovne podatke o svojem delu, o delovni organizaciji, o temeljni samoupravni skupnosti, panogi, področju itd.

b) Za razumevanje stanja pa seveda ni dovolj samo njegovo poznavanje, temveč je potrebno imeti tudi podatke o vzrokih za takšno stanje. Samo tako lahko samoupravljalec usmeri svojo akcijo k odpravljanju vzrokov prikazanega stanja.

c) Pomembne so tudi informacije o lociranju odgovornosti — tako samoupravljalec lahko pravilno usmeri svoj vpliv in realizacija te odgovornosti je tako omogočena.

č) Končno mora biti vsakemu članu samoupravne skupnosti znan samoupravni — de-

legatski mehanizem, po katerem lahko samoupravno deluje. Potrebno je vedeti, kdo odloča o posameznem vprašanju, kakšna je vloga delegacije, konference delegacij, skupščine itd.

V temeljni organizaciji združenega dela in pri njenem vključevanju v širšo družbeno skupnost gre tako za več sklopov vprašanj:

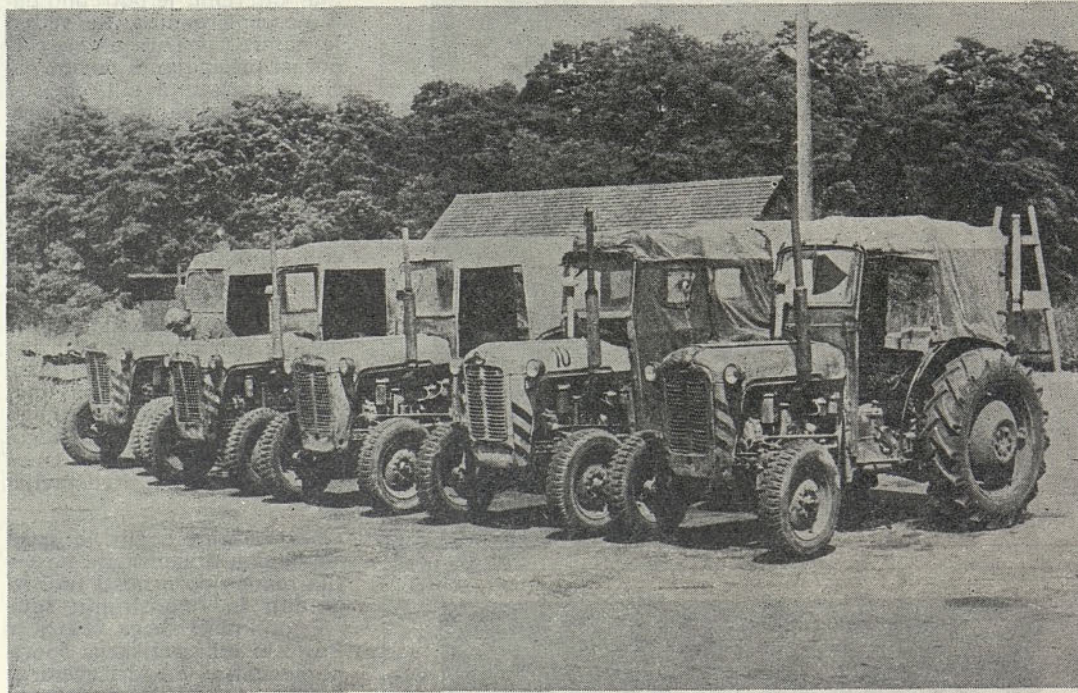
- pridobivanje dohodka in njegova razdelitev (na vseh nivojih) ter perspektiva glede dohodka in njegove razdelitve,

nivojih boriti za to, da se natančno in ustrezno določi, kaj je tajnost, da se razkrivajo interesi, ki zavirajo medsebojno komuniciranje različnih dejavnikov ter da so odpravljene druge ovire v razvoju delegatskih odnosov.

Za učinkovito funkcioniranje delegatskega sistema je pomembno razmerje med delavskim svetom temeljne organizacije združenega dela in delegacijo. V primeru, da ni urejenih komunikacij med njima, se kaj hitro zgodi, da bodo imeli v temeljni organizaciji združenega dela dve politiki.

ravnih odločitev, da redno obvešča delegacijo o svojih interesih, mnenjih, stališčih, predlogih in odločitvah.

Kdo je odgovoren za informiranje v temeljni organizaciji združenega dela? Morda bo koga odgovor na to vprašanje razočaral. Menimo namreč, da je informiranje del dolžnosti delovne skupnosti in del samoupravnih dolžnosti in pravic vseh samoupravljalcev. Komunikacije so del delovnih in samoupravnih odnosov v temeljni organizaciji združenega dela in tako so vsi, ki vstopajo v samoupravne odnose,

Traktorji

- pogoji dela in njihov razvoj v prihodnosti,
- proizvodnja in realizacija kot temeljna pogoja za pridobitev dohodka ter razvojne možnosti na tem področju,
- nekatere druge funkcije (kadrovska, planiranje, raziskovanje, informiranje, itd.).

Za uspešno komuniciranje je potrebno, da imajo subjekti komuniciranja interes, da čuti-jo potrebo po sprejemanju informacij in po vključevanju v proces informiranja.

Delovni ljudje se bodo torej vključevali v procese komuniciranja v okviru svojih spoznanih interesov. Zato moramo informacije oblikovati tako, da so jasno usmerjene k interesom delovnih ljudi. Gotovo predstavlja glavni motivacijski faktor spoznanje delovnih ljudi, da imajo možnost uspešno vplivati na družbeno dogovarjanje, sporazumevanje in odločanje o svojih potrebah in interesih, kar je temeljno bistvo naše samoupravne ureditve.

Delegacija je nov subjekt v strukturi temeljne samoupravne skupnosti, zato moramo paziti, da resnično zagotovimo vse pogoje za njeno delo. Delegaciji morajo biti dostopni vsi podatki v sami temeljni samoupravni skupnosti kot tudi v občini, ki so potrebni za njeno delovanje.

Seveda pa bo delegacija kaj kmalu naletela na več ovir pri svojem delu; tako se bo znašla pred zastorom državne, uradne in poslovne tajnosti, pred konkurenčnimi interesi in pred drugimi ovirami. V takšnih primerih je izredno pomembna akcija družbenopolitičnih organizacij, ki se morajo na vseh

Delegacija se bo ob vseh najpomembnejših zadevah morala posvetovati z delovno skupnostjo, z vsemi delovnimi ljudmi. Na drugi strani pa je dolžnost delavskega sveta, da omogoči delegaciji polno sodelovanje pri sprejemanju vseh pomembnejših samoup-

hkrati tudi nosilci informacijskih procesov v temeljnih organizacijah združenega dela.

Kljub temu pa so v temeljni organizaciji združenega dela za informiranje nekateri subjekti posebej odgovorni. To so nesporno samoupravni orga-

ni in delegacija temeljne organizacije združenega dela; ustava poleg njih še posebej omenja izvršilne organe v temeljni organizaciji združenega dela, ki so odgovorni za resnično, pravočasno in popolno obveščanje organov upravljanja in delavcev.

Zagotovo pa so zelo pomembni dejavniki informacijskih procesov v temeljni organizaciji združenega dela strokovne službe. Med njimi moramo še posebej omeniti **informativno službo in njeno vlogo**. Seveda pa je huda zmotna, če v temeljnih organizacijah združenega dela menijo, da so s tem, ko so vzpostavili informativno službo, rešili problem komuniciranja. Informativna služba je le strokovna služba na področju informiranja. Njena naloga je: organizirati najbolj ustrezen sistem obveščanja, strokovno obdelovati najpomembnejše informacije, skrbeti za sredstva informiranja in podobno. To pa seveda ne pomeni, da drugim subjektom v temeljni organizaciji združenega dela ni treba sprejemati informacij, jih selekcionirati in pošiljati naprej.

V vsakem primeru pa je politika obveščanja del politike najvišjih samoupravnih organov. Tako bo morala delegacija nositi polno odgovornost za informiranje o vprašanjih, ki jih obravnava, informativna služba in druge strokovne službe (tajništvo samoupravnih organov, morebitno posebno tajništvo delegacije, oddelek za integracijo, pravna služba itd.) pa bodo samo strokovno pomagale pri uresničevanju te delegacijske naloge.

Vloga informativne službe pa z organizacijo sistema informiranja v TOZD še ni izčrpana; pomembna je tudi njena vloga v komuniciranju z okoljem, kjer deluje TOZD.

Na področju organizacije samoupravne sistema informiranja nas čaka še veliko dela. Gre za pomembno zadevo, od katere je odvisen nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov.

Vzvratni učinek

ODOŠILJATELJ

Sporočilo: — Informacija — Predlog — Odločitev
Testiranje Vrednotenje Odmev (Reakcije)

Sporočeno

Korekcija

PREJEMNIK

Učinek sporočila v sistemu, okolju, pri članih TSS

VZVRATNI UČINEK

— sporočilo o odmevih

Sistem zbiranja odmevov, reakcij, odgovorov na sporočilo

Računalnik spreminja ustaljene organizacijske rešitve

Marsikdo se je že vprašal, kakšna je razlika med pojmom podatek in informacija. Najpreprosteje je poistovetiti ob pojma, kar se dogaja tudi med priznanimi avtorji. Vendar tako enostavno tega ne gre jemati. S tega področja je v domači literaturi pomemben prispevek dr. Turka, ki pravi, da je informacija (obvestilo) namensko usmerjeno in na nekoga naslovljeno sporočilo. Nasprotno pa ima podatek samo določen pomen, tj. določen smisel in razumljivo vsebino v obliki, s katero ga lahko sprejemamo in prenašamo. Preden pridemo do informacij, moramo torej zbrati ustrezne podatke, jih urediti, obdelati in shraniti.

Če so že informacije grajene na podatkih, pa v posameznem podatku še ne moremo videti prvine celotnega sistema. S komunikacijskim vprašanjem: kako s poslani mi znaki in signali kot sestavnimi deli podatka ali sporočila posredovati zaželeno vsebino, se ukvarja semantika. S problemskim vprašanjem, kako s prejetim namenskim sporočilom — informacijo vplivati na zaželeno obnašanje prejemnika, pa se ukvarja pragmatika. Pri semantiki proučujemo podatke ali sporočila z vidika njihove koristnosti. Niso vsi podatki enako koristni za prejemnika, zato jih je treba odбирati, tj. dostavljati le koristne, druge pa opustiti. Pri pragmatiki pa proučujemo informacije z vidika njihove vrednosti za ukrepanje. Ni vseeno, kdaj prejmemo kako informacijo, očitno je, da ima največjo vrednost, če jo prejmemo pravočasno; čim kasneje jo prejmemo, tem manjšo vrednost ima. Vrednost informacije je v tesni zvezi s časom, ki je potreben za našo reakcijo. Če nam čas, v katerem prejmemo informacijo, omogoča ustrezno reakcijo, ima informacija svojo polno vrednost.

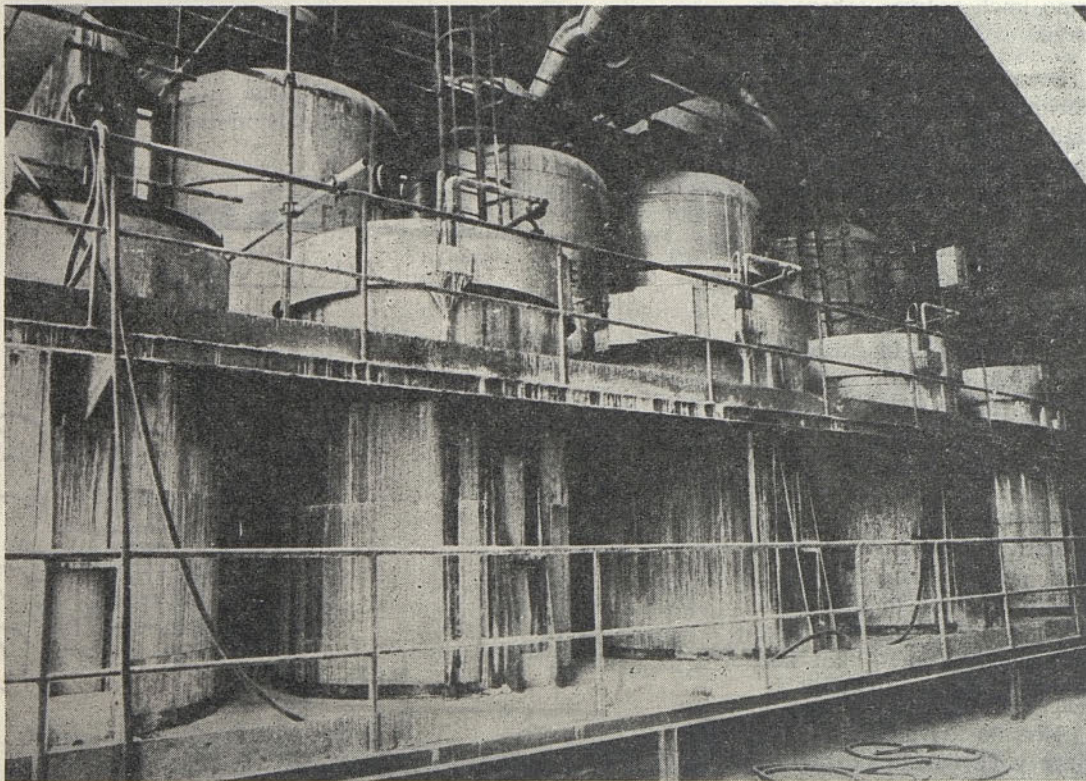
Da bi bila omogočena pretvorba začetnih podatkov v zaželeno informacijo in hramba podatkov, pa potrebujemo prvine informacijskega procesa; te je treba tako organizirati, da ob njihovem delovanju uresničimo zaželeni cilj.

Informacijski sistem je torej organizacijska celota med seboj povezanih prvin, ki ima namen oblikovati informacije za potrebe upravljanja in poslovanja ter shranjevati podatke.

Informacijski sistem lahko obravnavamo kot tehnološki procesni sistem, katerega sestavljajo tele komponente:

- banka podatkov je združene podatkov oziroma datotek podatkov, ki opisujejo določen sistem;
- izvorni podatki, s katerimi se opisuje sprotno dogajanje; z njimi se oblikujejo prometne (delovne) datoteke, s katerimi ažuriramo stanje banke;

- viri podatkov so vsa mesta, ki bodo generirala podatke, in vsi načini, s katerimi se bodo podatki zbirali;
- uporabniške informacije so vse informacije, ki se namensko izpeljejo iz banke podatkov in vse oblike, v

Vparilnica

- katerih se te informacije dajejo;
- mesta, ki dobivajo informacije, in komunikacijske poti, po katerih se prenašajo podatki in informacije;
 - aparaturna oprema;
 - organizacija metod, tehnik in postopkov z navodili za izvedbo informacijskega procesa;
 - ljudje, ki so povezani z oblikovanjem informacij.
- Če naj so informacije namenjene odločanju v zvezi s posamezno poslovno funkcijo, je normalno, če je tudi poslovni informacijski sistem vzpostavljen tako, da je skladen s potrebami pri posamezni poslovni funkciji. Na ta način lahko govorimo o naslednjih delnih informacijskih (pod) sistemih:
- investicijskem
 - kadrovskem
 - nakupnem
 - proizvodnem
 - prodajnem
 - finančnem
- V vsakem primeru imamo opravka z zbiranjem pomembnih podatkov za posamezno funkcijsko področje, ki jih je nato treba v končni fazi spremeniti v informacije za odločanje pri njegovem načrtovanju, izvajanju in nadziranju. Izgradnje vsakega takega delnega informacijskega sistema
- (Nadaljevanje na 7. strani)

Ravnotežje med proizvodnjo in potrošnjo aluminija

(Nadaljevanje in konec)

Zaradi gibčnejšega tehnološkega procesa, kakor je obratovanje elektrolize, se lahko proizvodnja sekundarnega aluminija ustavi in ponovno prične. Koncem koncev proizvajalci sekundarnega aluminija nimajo interesa, da bi proizvajali vse dotlej, dokler obstaja višek na tržišču.

Kakor je to značilno za vse dinamične industrije, je tudi proizvodnja sekundarnega aluminija podvržena spremembam strukture odpadkov (surovin). V glavnem se to odraža v regionalni koncentraciji.

ska nujnost, kajti evidentirano je, da mora priti do povežave razvoja med tema dvema dopolnjujočima se področjema industrije.

Ali lahko iz tega sklepamo, da bo posledica tega postopna odprava neodvisnosti industrije sekundarnega aluminija? Brez dvoma — ne. Geografski pogoji, kakor tudi specializacija tehnologije, so faktorji, ki govorijo za neodvisen razvoj industrije sekundarnega aluminija.

PROBLEM OBEH INDUSTRIJ

Brez dvoma imata obe industriji probleme, nekatere

kor na sekundarni aluminij, ki se do neke mere sam regulira.

Dejansko stanje je takšno: če je zaradi preobilice odpadkov in odrezkov cena zelo nizka, proizvajalci sekundarnega aluminija prehitro razvijajo svoje kapacitete. Rezultat tega je, da cena odpadkov hitro naraste in kot posledica tega tudi cena ingotov sekundarnega aluminija. Trg postane zelo zožen in zaradi poviševanja je treba proizvodnjo zmanjševati.

Za naši dve področji so nekateri vidiki zaskrbljujoči: naraščanje cen (izgradnja, energija, surovine, delovna sila), dodatne naložbe za varstvo okolja, riziko monetarne krize, povzročen zaradi nestabilnosti paritete valut.

Za primarni aluminij je bilo v zadnjih petih letih zabeleženo povišanje cen boksitov za kakšnih 50 odst. Za glinico je bilo povišanje po obsegu enkratnega reda velikosti.

Med leti 1970 in 1973 je bil zabeležen v Franciji porast cene za ingote reda velikosti 15 odst. V svetovnem merilu je bila cena za izgradnjo elektrolize okrog 1000 dolarjev po toni aluminija še pred nekaj leti. Sedaj se je povečala na 1200 dolarjev (mišljeni so dolarji pred devalvacijo). Tu je mišljen klasičen način izgradnje elektrolize brez naprav za zajemanje plinov, pa niso zajeti stroški, ki nastanejo dodatno zaradi novih form in znašajo 60 do 70 dolarjev po toni.

Eksperti O.E.A. objavljajo v svojem letnem poročilu 1971/1972, da so pri proizvajalcih sekundarnega aluminija 80 odst. celokupne cene znašale surovine, plače so znašale 20 odst. (ti odstotki nekoliko varirajo glede na države).

V nekaj letih je teh 20 odst. poraslo na 30 odst. Takšen razvoj se bo nujno nadaljeval, kar bo sorazmerno oteževalo investicije.

Vse to govori za večjo pazljivost v zvezi z rentabilnostjo pri normalnih cenah. To ne pomeni, da se moramo zateči k zastareli zaščiti industrije (nezdružljivi s karakterjem naše industrije, široko odprte v mednarodni izmenjavi), kljub temu pa je treba biti zelo previden, preden se odločimo, da odstranimo majhne carinske zaščite, ki še obstajajo. Torej v tej smeri ni potrebno ukrepati tako dolgo, dokler ne bo vzpostavljen vsaj minimalni red na monetarnem področju.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Dijaki v poklicnih in srednjih šolah, študenti na višjih in visokih šolah — naši štipendisti!

Prve dni septembra se je pričelo novo šolsko leto za srednješolce, v oktobru se bodo pričela predavanja za študente na višjih in visokih šolah. Vsem želimo veliko uspeha!

Obenem opozarjamo na študijske obveznosti in s tem v zvezi na II. točko pogodbe o štipendiranju!

Vsem, ki nam ne bodo poslali potrdila o vpisu v naslednji letnik oz. frekventacijskega potrdila, bomo prisiljeni ustaviti izplačevanje štipendije — to pa ni naša želja!

Izobraževalni center

SOLIDARNOST — POŠTENOST — ODGOVORNOST

Ko sem v zadnji številki prebral sestavek I. T., ki je bil objavljen na 4. strani pod naslovom »POMOČ KOZJANSKEMU«, sem se odločil, da k temu članku, s katerim se povsem strinjam, dodam še nekaj svojih misli, ugotovitev in mnenj.

Nikakor ne želim ponavljati tega, kar je zapisal ali zapisala I. T., vendar ne morem mimo dejstva, da so nekateri člani naše delovne skupnosti pokazali tak odpor proti solidarnostni akciji za pomoč prizadetemu prebivalstvu na Kozjanskem, predvsem pa mimo resnično opisanega dogodka na sestanku delavcev II. izmene, na katerem so nekateri zelo sebično, neresnično in v vsej svoji zanesenosti prikazali to, kar sploh ni sodilo na zbor delavcev. S tem so prikazali dejansko stanje na Kozjanskem povsem po svoje in vse to primerjali z nekakšnimi svojimi problemi.

Naj omenjeni tovariši in tovariši ne mislijo, da sem proti kritiki tistega, kar ni pravilno in kar ne gre nikakor skupaj z našo ureditvijo; še prav vesel sem, da opisujemo negativne pojave, da te obravnavamo in odpravljamo.

Kot predsednik OOS v TOZD Glinica pa sem odločno proti takim izpadom na zbore delavcev, ki so bili namenjeni odločitvi članov delovne skupnosti za pomoč prebivalstvu na Kozjanskem. Če torej želim povezati solidarnost s poštenostjo, potem je treba poudariti, da tovariši iz omenjene izmene niso imeli pred seboj težkega potresa na Kozjanskem, ampak so prav gotovo raje poslušali in se navduševali nad izjavami posameznikov in tako dokazali,

da niso za povsem čisto in pošteno reševanje problemov, ki nastajajo pri našem vsakdanjem delu in v naši vsakdanji praksi.

Solidarnost in poštenost sta nekaj, kar mora biti za vse nas solidarnostno obvezujoče ob takih elementarnih nesrečah, kar še posebej velja nedvomno za ta izjemen primer, saj v Sloveniji dosedaj še nismo imeli potresa takega obsega.

Svetoval bi vsem tistim, katerim danes take pomoči prizadetim ne ustrezajo, da v bodoče raje ne hodijo na zbor, vzemirjajo ostale delavce, katere razna izkrivljena pričevanja pričnejo majati in se ne vedo odločiti za tisto, kar je bistveno na zboru.

Take pojave bi kazalo iznesti na delovnih sestankih, katere imajo člani sindikata pravico zahtevati in tam povedati o svojih težavah in problemih, pa iskati tudi pomoč, podporo in odpravljanje negativnih pojavov. Z vsem tem pa je potrebno povezati še tretji faktor, to je odgovornost, o kateri smo že tolikokrat govorili in — kot kaže — bomo še morali.

Nemalo krivde za take pojave v II. izmeni nosijo tudi vodilni ali vodstveni tovariši — od vodje izmene do predelavca, ki niso uspeli svojim podrejenim v pravi luči prikazati akcijo za pomoč prizadetim na Kozjanskem in jim tudi temeljito pojasniti pravi namen te akcije v podjetju.

Zastavljam namreč vprašanje, zakaj se take in podobne stvari niso dogajale v ostalih izmenah v TOZD Glinica.

Tudi tukaj bomo odgovornost teh kadrov morali še ka-

ko zaostri in jo spraviti v okvire, ki zahtevajo na odgovornih delovnih mestih take profile, ki ustrezajo prav

**Dopisujte
v ALUMINIJ!**

vsem področjem družbenopolitičnega delovanja in tudi proizvodnega procesa.

K vsemu pa naj ob tej priložnosti dodam še nekaj, kar sicer nima nobene zveze s solidarnostno akcijo za Kozjansko, je pa še kako aktualno in prisotno vsak dan. To je namreč odgovornost slehernega izmed nas v odnosu do vsakdanjega opravljanja dela na delovnem mestu. Vse bolj namreč prihaja do primerov, ko nekateri odklanjajo poslušnost in ne opravljajo svojega dela; včasih celo prihaja do fizičnih obračunov med posamezniki. Kdo so ti — vedo sami!

Take primere je nujno potrebno v kati zatreti in onemogočiti, pa čeprav z najostrejšimi disciplinskimi ukre-

pi, kajti ne more biti tega, da nekdo obračunava s svojim nadrejenim, ne da bi predhodno nesporazum obelodanil tudi svojim ostalim nadrejenim. Potem pa še izjavlja, da ga bo že uredil, pa čeprav gre iz tovarne.

Dokler bomo reševali naše notranje probleme in medsebojne odnose s takimi pritiski, ne moremo govoriti o tovarištvu in skupnem sodelovanju pri naporih za večjo produktivnost in podobno! Komisije za izrekanje vzgojnih ukrepov bodo morale uveljaviti ostrejšje kriterije — toda kaj več o tem, prihodnjič!

fm.

**IZPOSODJENA
KARIKATURA**

Ravnotežje med proizvodnjo in potrošnjo aluminija

(Nadaljevanje s 5. strani)

ALUMINIJ — SKUPNI TRG

Nima smisla razlikovati dva različna trga, enega za aluminij iz elektrolize, drugega za sekundarni aluminij. Široka javnost, ki je manj seznanjena s šolsko preciznostjo, je dobro razumela, da tu govorimo samo o aluminiju.

Oba produkta spadata k isti družini, oba se dopolnjujeta in nadomeščata tako v tehnični funkciji, kakor tudi na nivoju njunih cen.

Brez dvoma ima vsak svojo področje uporabe: proizvodnja produktov je na bazi elektrolitskega aluminija, nasprotno pa livarna, posebej še livarna s tlačnim livom, rada uporablja sekundarni aluminij, prav tako tudi črna metalurgija.

Kot dopolnilo sta na tržišču primarni in sekundarni aluminij enako v planu kot vira kovine. Po eni strani ni nepomembno, da novi odrezki gravitirajo h kroženju v okviru primarnega aluminija (to je odvisno od združitve teh dveh industrij v vsaki državi).

Nasprotno pa proizvajalci sekundarnega aluminija uporabljajo aluminij iz elektrolize, da nekoliko poboljšajo kovino, kadar izdelujejo izdelke z zelo ozkimi tolerancami.

To medsebojno pronicanje na nivoju izvora kovine ima skupne interese. Ustvarja namreč pozitiven element stabilizacije cene in pospešuje paralelni razvoj obeh industrijskih vej.

Izven poznavanja tržišča se dopolnjevanje elektrolitskega in sekundarnega aluminija razteza tudi na ekonomičnost poslovanja. Za izdelavo enega

kg primarnega aluminija je potrebnih 15 kWh energije. Brez predelave odpadkov in odrezkov je del teh ur zgubljen. Predelava sekundarnega aluminija prispeva k temu, da vračamo to energijo nazaj in lahko privedemo energetske bilanco na znatno nižji nivo. Prav tako je po nekem drugem, to je ekološkem planu, dejavnost vračanja odpadkov nazaj tista, ki vodi k zaščiti narave pred nabiranjem različnih vrst metalnih odpadkov, kar v skrajni meji koristi proizvodnji primarnega aluminija.

Kot smo pravkar videli, sledita s stališča tržišča obe vrsti kovine paralelno razvoju in sta podrejeni enaki komercialni konjunkturi. Cene so na sicer različnih nivojih podvržene enakim tendencam. Če tudi je struktura različna, je zakon rentabilnosti enak.

Na področju uporabe mora biti — tako menim — razvoj nujno koordiniran. Zaradi teh razlogov se mi zdi, da je nujno potreben stalen kontakt na obeh nivojih.

Povzeto po reviji
l'Aluminium
A. F.

Računalnik spreminja ustaljene organizacijske rešitve

(Nadaljevanje s 5. strani)

se je treba lotiti tako, da najprej proučimo potrebe po informacijah, nato možnosti za zbiranje podatkov in končno razpoložljiva in potrebna delovna sredstva, delovne predmete in ljudi za pretvorbo začetnih podatkov v zaželeno informacijo. Metode, tehnike in postopki se utegnejo bistveno razlikovati pri oblikovanju informacij na različnih funkcijskih področjih, a tudi na posameznem funkcijskem področju, kadar imamo pred očmi informacije za tamkajšnje odločanje pri načrtovanju, informacije za odločanje pri izvajanju ali informacije za odločanje pri nadziranju.

Ločeno vzpostavljamo delnih informacijskih sistemov lahko daje dobro podlago za odločanje pri posameznih poslovnih funkcijah, vendar ima ta način dvoje bistvenih pomanjkljivosti:

- Ne upošteva v zadostni meri ustaljene organizacije pri pretvorbi izhodiščnih podatkov v ustrezne informacije, kar praktično pomeni, da je knjigovodski informacijski sistem (ki je svojem bistvu delni sistem) usmerjen le k potrebam finančne funkcije, ne pa k potrebam vseh poslovnih funkcij.
- Ne upošteva v zadostni meri potrebe po enakih izhodiščnih podatkih pri oblikovanju informacij za različna funkcijska področja. Na ta način lahko posamezen izvirni podatek vstopa povsem ločeno v več delnih informacijskih sistemov, ker so ti vzpostavljeni ločeno drug od drugega. Informacijske sisteme pa lahko še delimo glede na nji-

hovo usmerjenost, integriranost in tehnično opremljenost. Glede na usmerjenost moremo razlikovati:

- Običajni informacijski sistem, katerega glavna značilnost je, da je pretežno usmerjen v pretekla dogajanja brez posebnega poudarka na potrebah pri upravljanju.
- Upravljalni informacijski sistem, ki je z vidika potreb pri upravljanju usmerjen tako v pretekla kot v sedanja in prihodnja dogajanja. Preteklost daje le podlago za usmerjanje prihodnosti. Upravljalni informacijski sistem je zasnovan tako, da ima svoje izhodišče v potrebah po poslovnih informacijah za načrtovanje, izvajanje in nadziranje ob pravem času in na pravem kraju.

Glede na integriranost (združenost) moremo razlikovati:

- Neintegrirani informacijski sistem, ki je vzpostavljen ločeno po posameznih poslovnih funkcijah ali ločeno glede na značaj podatkov in ne upošteva njihove medsebojne povezanosti. Zato je vprašljivo, če lahko neintegrirani informacijski sistem predstavlja celoto kot sistem v smislu celote.
- Integrirani informacijski sistem, ki upošteva medsebojno povezanost vseh poslovnih funkcij, zato je tudi grajen z vidika celotnega podjetja, vendar tako, da upošteva potrebe pri vsaki poslovni funkciji posebej. V njem so izvirni podatki sprejeti za potrebe vseh uporabnikov kasnejših poslovnih informacij hkrati. Pri takšnem sistemu nek

izvirni podatek zajemamo samo enkrat.

Glede na tehnično opremljenost razlikujemo:

- Ročno zasnovani informacijski sistem, pri katerem je glavna značilnost ta, da se pri njem v vlogi delovnih sredstev (aparatura oprema), ki so povezana z oblikovanjem informacij, pojavljajo v najboljšem primeru računski in knjižni stroji, v vlogi delovnih predmetov, ki so povezani s shranjevanjem podatkov in oblikovanjem informacij, večinoma kartoteke.
- Računalniško zasnovani informacijski sistem, kjer se v nasprotju od prejšnjega pojavlja računalnik, datoteke na diskih in magnetnih trakovih, zajemanje podatkov na luknjane kartice, trakove ali druge nosilce in programska oprema. Če računalnik omogoča samo hitrejšo razpoložljivost informacij, je s tem že bistveno izboljšan poslovni informacijski sistem, kajti pri odločanju se lahko opiramo le na informacije, ki so pravočasne.

Običajni informacijski sistem je praviloma neintegrirani, ročno zasnovani informacijski sistem, upravljalni informacijski sistem pa integrirani, računalniško zasnovani informacijski sistem. Vendar takšna povezava ni vedno nujna. Res pa je, da nam šele računalnik v celoti omogoča integracijo delnih informacijskih sistemov in s tem njihovo pretvorbo v prave podсистeme, posamezni podatek pa je mogoče z enkratnim vstopom v sistem obdelati skladno s potrebami pri katerikoli poslovnih funkcijah. Zato si integriranega informacijskega si-

stema skorajda ni mogoče zamisliti brez računalnika.

Na koncu lahko strnemo še bistvene pogoje za uspešno uvedbo računalniško zasnovanega informacijskega sistema.

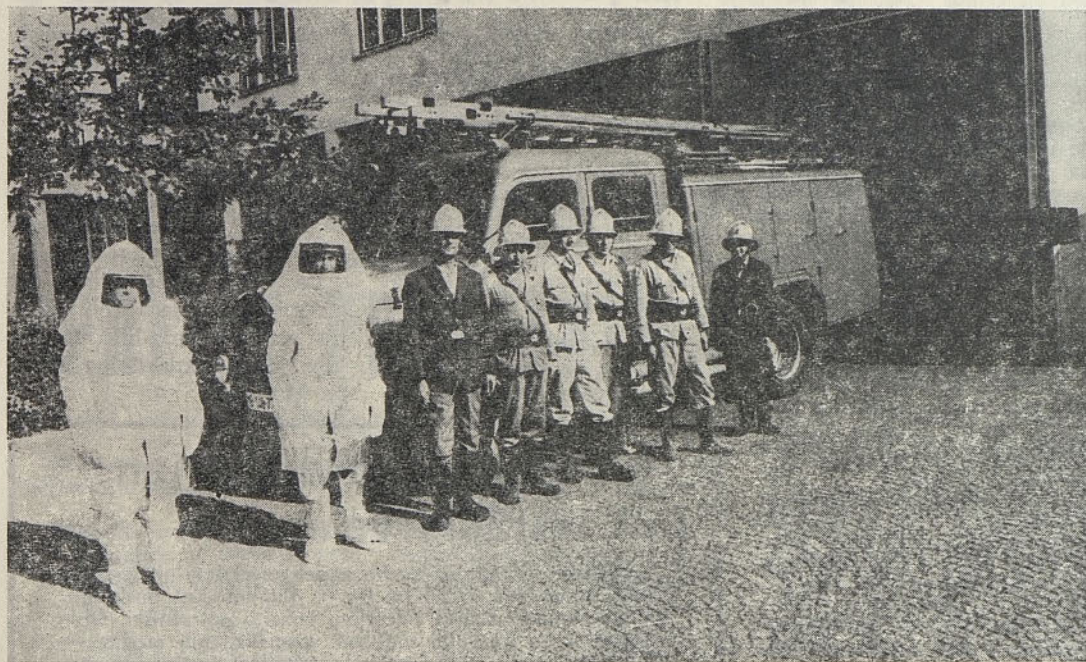
- Opredelitev procesov odločanja, pri katerih so potrebne informacije s pomočjo računalnika in opredelitev relevantnih informacij, ki naj jih daje računalnik za te procese. Organi upravljanja in vodstvo mnogokrat prejema ali povsem neobdelane podatke ali pa množico najrazličnejših informacij, ki jih ne morejo absorbirati. Ob uvedbi računalniško zasnovanega informacijskega sistema mora biti zmanjšan obseg irelevantnih informacij. Vse informacije bi morale biti filtrirane in zgoščene, torej izbrane, preden dospjejo na mesta, kjer je na njihovi podlagi treba odločati.
- Določitev načina uporabe relevantnih informacij, ki jih daje računalnik. Tisti, ki o nečem odločajo, morajo v načelu poznati tako možnosti, ki jih daje operacijsko raziskovanje, kot upoštevanje verjetnosti. V podrobnostih pa se morajo zavedati svojega mesta v organizacijski shemi podjetja in posledic svoje odločitve.
- Zagotovitev vseh potrebnih podatkov za oblikovanje odločilnih informacij. Največkrat nam ne zadoščajo več obstoječi izvirni podatki. Zato bo treba poskrbeti za nove kanale, po katerih bodo trajno pritekale nove vrste podatkov (tudi izven podjetja).
- Usposobitev uporabnikov informacij za razumevanje vloge računalnika.

Ni dovolj poznati uporabnost informacij, temveč tudi uporabnost računalnika. Le v takšnem primeru lahko ravnamo z njim, ne da bi imeli občutek, da smo pod njegovim vplivom. Ta zahteva seveda povezuje organe upravljanja in vodstvo s strokovnjaki za računalnik v skupino, ki naj omogoča prenašanje znanja in izkušenj od uporabnika informacij k strokovnjakom za računalnik in obratno. Interesi strokovnjakov za računalnik morajo biti podrejeni interesom uporabnikov informacij, ki jih daje računalnik.

- Obstoj skupine sistemskih analitikov in programerjev, ki je seznanjena s podjetjem.

Informacijski sistem je praviloma enkraten, vzpostavlja se za vsako podjetje posebej in mora biti prilagojen tamkajšnjim potrebam. Prav tako v okviru danega podjetja vzpostavljen informacijski sistem ni dokončen. Zato mora obstajati skupina strokovnjakov, ki proučuje razmere v danem okolju, da bi bil računalnik čim bolj uspešen.

- Prizadevanje organov upravljanja in vodstva za uvedbo računalnika. Računalnik je brez dvoma drag in tudi računalniško zasnovani informacijski sistem zahteva precejšnjo vsoto denarja, preden lahko pokaže bistven napredek ob primerjavi s prejšnjim informacijskim sistemom.
- Pripravljenost v podjetju za spremembo, ki jih povzroča uvedba računalnika. Če se ne bomo sprijaznili s tem, da bo uporaba računalnika v poslovnem informacijskem sistemu marsikaj spremenila v ustaljenih organizacijskih rešitvah, zamišljeni informacijski sistem pač ne bo mogel v celoti zaživeti.

Naši gasilci

GASILSKA VAJA V KIDRIČEVEM

2. avgusta 1974 ob 17. uri je industrijsko gasilsko društvo TGA Kidričevo izvedlo večjo gasilsko vajo na objektih skladišča mazuta.

Če bi prišlo na omenjenih objektih do večjega požara, je industrijsko gasilsko društvo TGA Kidričevo samo preslabo, da bi uspešno pogasilo požar,

zato smo poklicali na pomoč naslednja gasilska društva:

Gasilsko društvo Ptuj, industrijsko društvo TAP Ptuj, Železničar Ptuj, IGD Tovarne dušika Ruše in Impol iz Slovenske Bistrice.

Gasili smo iz štirih 27-to cistern, tri motorne brizgalne smo povezali v verigo in v samostojen nastop iz hidranta.

Preizkusili smo novo tehnično opremo, t.j. ročnik za srednjo težko peno.

S srednje težko peno bi zelo uspešno gasili požare, kot je mazut.

Vaja je uspela zelo dobro, gasilci so bili disciplinirani in so pokazali, da so kos tehnični opremi, s katero razpolagajo.

A.T.

Na rob neke ankete

Par dni po izidu tovarniškega časopisa je v neki tovarni urednik zastavil delavcem nekaj vprašanj:

a.: Ste prejeli naš časopis?

b.: Seveda sem ga dobil — hvala lepa.

a.: Pa ste ga prebrali?

b.: Seveda sem ga prebral.

a.: No, če ste ga prebrali, potem mi pa povejte, o čem smo v njem pisali? Kaj vas je najbolj zanimalo?

b.: Seveda sem ga prebral — dobro ste napisali.

a.: Pa mi povejte, tovariš, kaj ste prebrali?

b.: Prebral sem vse — vse sem prebral.

a.: Ali se res ne morete spomniti, kaj ste brali?

b.: Dobro ste napisali — vse sem prebral.

Tega dne je urednik povprašal več delavcev, vendar jih je precej odgovorilo tako, kakor prej vprašani tovariši.

Kaj menite tovariši — ali bi taka anketa pri nas kaj drugače izpadla?

Osem bistvenih problemov

(Nadaljevanje iz prejšnje številke in konec)

4. CENTRALNA KURJAVA

Kar zadeva skupno kurilnico v Kidričevem, še ne bo kmalu, kajti vemo, da stane težke milijone. Ker pa obstoječe peči centralne kurjave po blokih kurijo laiki, ki nimajo niti zadostnega znanja, se peči hitreje kvarijo in izgubijo svojo vrednost glede na življenjsko dobo — zaradi nestrokovnega kurjenja. KS ali pa stanovanjsko podjetje bi moralo za to poskrbeti tako, da bi dalo razpis za interese, ki bi želeli opraviti izpit za kurjača centralne kurjave. Le tiste, ki bi opravili strokovni izpit, bi v bodoče zaposlili v sezoni kurjenja in bi za to delovno mesto tudi popolnoma ustrezali.

S tem, da bi tu odprli delovna mesta, kot jih imajo že mnogi hišni sveti drugod, bi zaposlili ljudi, ki bi jim to bila služba; ti ne bi svojih dolžnosti zanemarjali, ker bi pač bili za to odgovorni in bi v tem smislu tudi dobili plačilo v sezoni kurjenja, po sezoni pa bi bili mesec ali dva prosti, ker je njihovo delo v sezoni kurjenja — recimo od pete ure zjutraj pa do osme ure zvečer. Stanovanjsko podjetje ali KS pa bi jim v sezoni priskrbelo kakšno drugo delo, s tem pa bi bili sprejeti v redno delovno razmerje. Tudi inšpektorat parnih kotlov, kakor tudi za centralno kurjavo, ne bi smel to dovoliti, da se peč, ki ima življenjsko dobo 10 let, pokvari ob nestrokovnem kurjenju že v štirih ali petih letih ter jo je že treba zamenjati z novo. To dodatno bremeni sklad, ki je namenjen za popravilo in obnovo poslopja, nikakor pa ne kurjača, ki je za to delo odgovoren, ker pač ni delal tega z zanimanjem, ampak samo zaradi zaslužka. To mora biti storjeno, kot je predlagano, če se hočemo izogniti — dokler ne bomo imeli skupne kurilnice — večjih stroškov in izdatkov. Ne bi smeli dopustiti tako, kot je bilo doslej urejeno.

5. HIŠNIŠTVO

Uredili bi lahko tudi hišništvo. To je zelo sporno vprašanje in težava v večini hišnih svetov. KS ali stanovanjsko podjetje bi lahko to uredilo tako, da bi odprli delovna mesta hišnic ali hišnikov in jim dali delo, ki bi ustrezalo za 8 ur dnevno. Stanovanci bi vsi enotno plačevali in ne bi bilo preprirov, češ, eni plačajo preveč, drugi pa premalo. Eni imajo sedaj hišnico, drugi čistijo sami in se tako med seboj prepirajo. V večini primerov so tudi takšne stranke, ki iz kakršnegakoli vzroka hišnici radi ponagajajo, jo žaliyo in podobno, tako da je hišni svet primoran poiskati hišnico, ki jo za takšno plačilo, kar zadeva čiščenje, težko dobiš. Da do tega ne bi več prihajalo, naj omenjeni odprejo delovno mesto in zainteresirane zaposlijo, če bi želele to delo opravljati 8 ur dnevno; stanovanci bi imeli vsi enako plačilo, kakor red in čistočo v hiši. To vprašanje je že bilo sproženo na sestanku KS in želimo, da bi to uresničili, kot je bilo predlagano.

6. BLAGAJNIŠKO POSLOVANJE

V mnogih hišnih svetih je še vedno problem blagajnik — inkasant, ki pobira vse obveznosti od strank; stanarino, hišništvo, vodo, smeti, dimnikarske storitve, elektrika stopnišč, kurjača itd. Da bi nekdo opravljal to delo brez plačila, ni sprejemljivo, danes jih je zelo malo, ki še to delajo, še manj pa tistih, ki bi s tem denarjem, katerega poberejo, želeli ravnati tako, da bi ta pravočasno prispel na določena mesta. Največje težave so v zvezi z nerednimi plačniki, ki bi jih morali, če ne plačujejo vseh obveznosti, preseliti v stanovanja, katera so cenejša, da bi zmogli vsaj vse te obveznosti. Dobro bi bilo tudi to, če bi takšne zamudnike fotografirali in dali v tovarniški časopis Aluminij in opozorili javnost — to so večni dolžniki, ki pa so v večini takšni, ki imajo za pijaco in druge stvari, samo za obvezno plačevanje ni denarja. Organizirati bi bilo potrebno dva ali več blagajnikov, katerim bi to delo plačali in bi ob določenem času pobrali vse plačilne obveznosti. Tako bi razbremenili tov. Zdenko, ki kasira samo za stanarino in prispevek. Stranka, ki ta dan, ko bi bila obveščena, ne bi bila doma, bi lahko denar izročila sosedu, ki bi ji te obveznosti plačala. Razen tega bi bilo potrebno določiti mesto, kjer bi imeli blagajniki svoj prostor, da bi lahko ob določenih urah, kasirali od raznih zamudnikov ali pa tistih, ki jih ob obisku inkasanta ni bilo doma. Vse, ki bi namerno zavlačevali plačilo obveznosti, pa bi bilo potrebno dati sodniku za prekrške in jim od plače ali pa od pokojnine avtomatsko odtegovati, da se ne bi zavlačevalo iz meseca v mesec, ker vemo, da se vsota vedno bolj veča in jo je vedno težje poravnati.

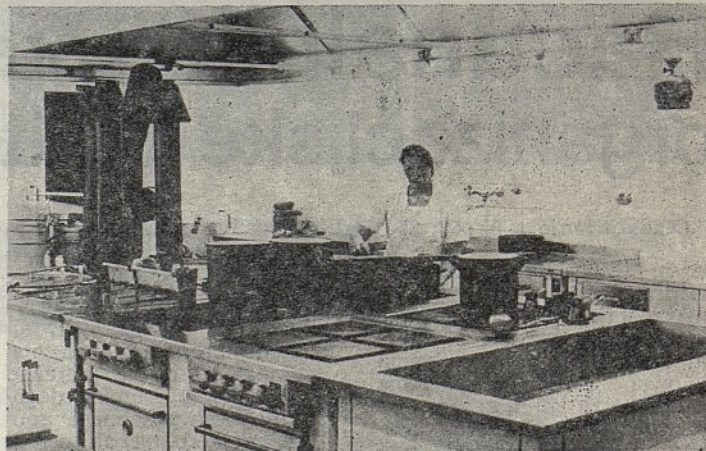
7. PRISPEVEK ZA UPORABO MESTNEGA ZEMLJIŠČA

Prosil bi odgovorne, da o tej zadevi jasno zapišejo, kam gredo ta sredstva, ki jih plačujemo kot prispevek za uporabo mestnega zemljišča. Še veliko je strank, ki tega ne vedo in menijo, da plačujejo pač zato, da KS čisti in ureja okolje okrog blokov in da oni s tem prispevkom to tudi plačajo. Nekateri ne vedo, da so v zmoti in da so tudi sami dolžni skrbeti za to, da je čisto in urejeno okolje in to sedaj delajo le tiste stranke, katere je sram, da bi imele pred blokom nered in nesnago, navzlic kljubovanju ostalih, ki se tega dela izogibajo in mislijo, da s tem, če plačajo prispevek, niso dolžni skrbeti za red in čistočo v okoliščini bloka. Mnogo je tudi takih, ki so starejši in se udeležujejo čiščenja okolja kljub starosti in se ne izgovarjajo, da so bolni in da tega ne zmorejo. Večina je pa takšnih, ki so v službi in preprosto mislijo, da je to dolžnost ostalih, ki so doma in da pač ti imajo čas namesto njih urejati okolje. Menim, da so takšni stanovanci skrajno nevzgojeni in jim manjka smisel za lepoto in čistočo, saj so tudi oni primorani stanovati v družbenih stanovanjih, pa svojo

delež prispevati k čiščenju okolja. Ni razloga, da bi se tako podlo izgovarjali in izmikali tej akciji za urejenost okolja. Mnogi mislijo, da za to plačajo hišnico, ki bi morala to okolje očistiti pred in za blokom. Vsi ti pa so tudi vedno zadržani, kadar skličemo sestanek hišnega sveta in na te sploh ne pridejo, ker jih pač ne zanima, češ: mi plačamo vse! Ali pa se sploh nočejo živeti v to, da so v okolju ljudi, katerim sta red in čistoča najvažnejša. Da ne bi vedno eni čistili in delali, ostali pa se nam posmehovali, bi bilo dobro razmisliti, kaj storiti s temi paraziti. To so večina tisti, za katere stanovanci vedo, da se še niso nikoli dotaknili čiščenja okolja, če upoštevamo kot izjemo tiste, ki raje plačajo, ker mogoče nimajo časa. Takih je pa zelo malo. Menim, da bi vsi predsedniki hišnih svetov morali posredovati članke v Aluminij in te poimenoovati. Le tako bomo enkrat v teh blokih mogoče prišli vsi na sestanke in složno prijeli za delo, ki nas še vedno kliče: k lepo urejeni okolici!

8. ZADEVA: odlok o tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov v družbeni lastni in v občini Ptuj — posredovanje odloka.

V odloku, ki je bil izdan v Ptuj marca 1970 in je še danes v veljavi — do novega, je točno opisano, katere stroške krijejo stranke in kakšne trajne vrednosti imajo posamezni predmeti ali storitve v samem poslopiju. Ta odlok pa stanovanjsko podjetje kroji po svoje in zavaja stranke k napačni razlagi in tolmačenju tega odloka. Odlok se deli na investicijsko vzdrževanje in

Iz kuhinje

sprotno vzdrževanje, na skupne določbe in na prehodne in končne določbe. V tem odloku je pod investicijsko vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj točno določeno, katera dela po dobi, ki jo omenjajo, krijejo v okviru svojih finančnih možnosti, da so dela izvršena ali predmeti zamenjani. Nikjer pa ni določeno, kako dolga naj bi bila življenjska doba ene peči za centralno kurjavo, ki se po štirih ali petih letih pokvari in za to nihče ne odgovarja — čeprav vemo, da bi naj ta peč imela življenjsko dobo okrog 10 let. O vsem tem zelo lepo piše v odloku, zato menimo, da je potrebna komisija, ki bi pregledala, kaj vse je dolžno stanovanjsko podjetje storiti, ker je doba posameznih del že pretekla, prav tako pa je potekla v stanovanjih tudi doba posameznih predmetov, katere bi bilo potrebno že zamenjati. Vendar se izgovarjajo, da te stroške nosijo stranke same, kar pa v odloku ne piše.

Glede na to, da ne bi bilo možno stranke zavajati zastran del, ki jih je dolžno opraviti stanovanjsko podjetje, bi morali javno zapisati, katere stroške krijejo oni in katere stranke same, čeprav je to zapisano tudi v tem

odloku, vendar ne dovolj jasno, da bi vse stranke lahko to razumele in zahtevale to, kar jim tudi pripada.

Vse to, kar je zapisano v osmih točkah o naših težavah in problemih hišnih svetov v Kidričevem, je samo del problemov, o katerih bi lahko javno razpravljali. Upam, da se bodo tudi drugi oglašili, če hočemo tem problemom in težavam enkrat za vselej napraviti konec, da ne bi prišlo do nesporazumov in napačnih razlag, kot se je to dogajalo dosedaj in da končno preidemo k usmerjenemu in sistematskemu popravljanju vseh teh poslopij, za kar je potrebno sklad za sprotne in investicijsko vzdrževanje občutno zvišati, manj pa porabiti za nova poslopja.

Želim, da bi bil ta članek v časopisu v celoti objavljen ali pa v nadaljevanju, tako, da bo ves članek objavljen. Pričakujem na vseh osem točk jasen in pravičen odgovor; upam, da uspeh tega članka ne bo izostal, saj pozivam tudi druge predstavnike hišnih svetov, kakor tudi stanovce, da napišejo realno in objektivno o tem, kar jih teži.

Štefan Moge

NASLOVLJENO: stanovanjskemu podjetju Ptuj

16. julija 1974 se je izkazala napaka v elektroinstalaciji hiše št. 14. Povzročila je namreč veliko škodo stanovalcem. V priključnih omarihah dovođa se je zaradi dotrajanosti in pa tega, ker ne ustreza ta instalacija, odtrgal en kabel, ki je povzročil veliko okvaro, saj so bile nekatere stranke momentalno brez električnega toka, dočim se je ostalim napetost od 220 V nenadoma povečala na 380 V.

Ta velik sunek pa je pri tej okvari mnogim strankam povzročil škodo; recimo na žarnicah, radio aparatih, pralnih strojih, televizorjih idr. Vse to, kar bodo znašali stroški za popravila, bo moralo kriti stanovanjsko podjetje, kajti stranke bodo to prijavile inšpektorju dela pri SO Ptuj.

Krivda je, kot ste bili obveščeni, v tem primeru, v slabi investiciji: vendar, ko je bil še čas, niste dali naloga, da bi to instalacijo uredili po predpisih. Res, da ste delno zamenjali instalacijo po stanovanjih strank, toda kletno, dovodno in odvodno — ne.

Da ne bi zgorela celotna električna instalacija, smo pravočasno poklicali rajonskega električarja, ki je v pozni večerni uri okvaro delno popravil, čeprav še vedno obstaja nevarnost, da se to lahko ponovi, kar je tudi izjavil tovariš, ki je odstranil to napako.

Nemudoma je potrebno ukreniti to, da bo ta instalacija pregledana, kakor tudi za-

radi okvare ugotovljena nastala škoda.

Da ste slišali tov. Petroviča pred več kot letom dni, ko sem na to kot predsednik HS na zboru stanovalcev opozoril in vztrajal, da je to treba urediti, da do tega ne bi prišlo! Strankam, ki so zaradi okvare utrpeli škodo, je treba povrniti stroške.

Da je tako res, bo lahko dal izjavo tov. Petrovič, kakor tudi tovariša, ki sta to napako uspela odpraviti le začasno.

Glede na to, kar se dogaja v Kidričevem, bo dobil in-

špektor dela vse informacije, za kar menimo, da ni pravilno. Tokrat bomo prijeli resno, s pomočjo inšpektorja; če bo potrebno tudi sodno, da bomo opisano enkrat speljali v normalno delovanje, kar je seveda tudi treba storiti, če vas HS ali njegov predsednik na to opozorita.

Da je stanje res takšno, kot ga opisujemo, jamčimo s podpisi vseh strank hiše 14, kakor HS in predsednika Štefana Mogeja.

Potrošniško usmerjen Graški velesejem

Koncem septembra se bo zopet pričel letošnji jesenski Graški velesejem. Trajal bo do 8. oktobra. Kot doslej, bo tudi letošnji Graški velesejem izrazito potrošniški. Obiskovalce bo na voljo tudi več specializiranih razstav — od gastronomske, živinorejske in tekstilne razstave do razstave nakita ipd.

Na velikem razstavnem prostoru bodo zanimivosti za vsakogar, pa tudi razvedrilo za stare in mlade obiskovalce. Sedaj v jeseni lahko obiskovalci iz Jugoslavije kombinirajo obisk Graškega velesejema z zanimivim izletom po južnem delu avstrijske Stajerske. Predstavniki Graškega velesejema namreč predlagajo, da bi motorizirani obiskovalci iz Jugoslavije v Lipnici zavili na bodočo avto cesto, ki je trasirana od Graza proti naši meji in obide Vildon, znan kot ozko grlo za motorizirani promet. Za avtomobilski promet je namreč že odprta polovica bodoče avto ceste (en trak).

Našim članom kolektiva, ki delajo v izmenah, prporočamo, da si izberejo kak prosti dan med tednom. Tako se bodo lahko izognili neprijetni gneči na cestah, na mejnih prehodih in kajpak na velesejemskem prostoru, ki je ob sobotah in nedeljah običajno poln množičnega vrveža obiskovalcev.

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO UREDNIŠKI ODBOR:

Franz Vrlič — predsednik, člani: Ivan Mazera, Vlado Šerc, Konrad Rižnar, dipl. inž. Stojan Kerbler in odgovorni urednik tovarniškega časopisa — Stane Tenejc, dipl. inž.

Tisk: ZGP »Pomurski tisk« v Murski Soboti

Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno. Rokopisov in slik ne vračamo.